

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 3

86. ÅRGANG

9. FEBRUAR

1974

FELLESSKAPET

Helder Camara i Oslo

REDAKSJONELT

FORSON

Denne helgen kommer erkebiskop Helder Camara for annen gang på et halvt år til Norge — denne gang for for å motta «Folkets fredspris» i Oslo Rådhus.

Om kvelden (søndag 10. februar) arrangeres en økumenisk gudstjeneste i St. Olav-kirken hvor erkebiskopen vil preke.

Andre medvirkende er tilsynsmann Arnold Madsen fra Metodistkirken, generalsekretær Gunnar Stålsett og res. kap. Fredrik Grønningsæter fra den norske Kirke, rektor Nils Engelsen fra Baptistsamfunnet samt biskop John Willem Gran, Oslo Katolske Bispedømme.

Sr. Andrea tilbake fra Brasil

St. Joseph-søstrenes provinsialforstanderinne i Norge, sr. Andrea Kampshoff og to av hennes nærmeste medarbeidere har nettopp vendt tilbake etter et månedslangt opphold i Brasil.

Søstrene har i Brasil bl. a. deltatt i sin ordens generalkapitel.

60 år

Lederen for Caritas Norge, pastor Harald Taxt er førstkommande mand, dag, den 11. februar 60 år.

Vi gratulerer!

Fellesskapets Dag vil bli arrangert i katolske menigheter i bispedømmet i 1974 — og det er et udmerket år å begynne med. I 74 innledes på det lokale plan et nytt Hellig År, og denne begivenhet har som sitt hovedtema nettopp dette med forsoning og fornyelse. Begge ting saker som vår lille flokk også kan gjøre noe med, blant annet ved å smi fellesskapet mellom oss og med alle andre sterkere. Samtidig vil vi jo også se at Kirkens fornyelse ikke bare skjer på det store plan, i konsil, bispesynoder, bispekonferanser osv., men i hver enkelt troendes sinn.

Lite og vanskelig å måle, men temmelig avgjørende.

Tegningen vi har valgt ut i forbindelse med dette er av vår gode venn Ryan i Catholic Herald. Britenes sikker stressede statsminister Heath sitter mellom hauger av meldinger om kriser, forhandlinger og nye kriser og leser en katolsk avis hvor det tydelig står at FORSONING ER TEMAET FOR DET HELLIGE ÅR.

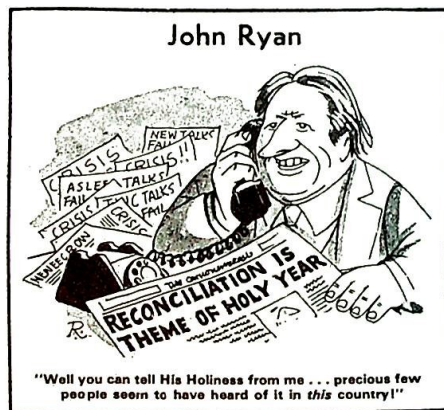
Jeg forestiller meg at Heath en smule oppgitt gir instruks til sin ambassadør ved Vatikanet:

«Vel, De kan si til Hans Hellighet fra meg at det er forsvinnende lite å merke til noe slikt her til lands.»

Vi kan nå smile, en smule nedlatende av britenes plager, av de mange streikene, tredagers-uken, de mørke utstillingsvinduerne, de kalde stuenne — alt det der. Men kanskje vi skal være forsiktige?

Det er ikke så mange tegn til forsoning her hjemme heller for tiden.

I aviser og TV er vi som ifjor opp tatt av mer eller mindre realistiske oljekriser, av kommende tariffoppgjør og gruppekrav og av en eller annen bestialsk tragedie samt av en eller to som simpelthen har forsvunnet i den frysende velstanden. Verden rundt oss tenker selvfølgelig ikke først og fremst på temaet for et Hellig År. Verden er mer opplyst enn som så.

NR. 3

I dette nummeret av ST. OLAV hvor FELLESSKAPET er et naturlig gjennomgangstema har vi bl. a. stoff om:

■ DE NÆRE TING (side 37), en omtale av to nye bøker om fellesskap — på det lille plan.

Frankrikes atomopprustning og franske katolikkens reaksjon (side 39).

■ DET KRISTNE FELLESSKAP (side 42), en artikkel av pastor Harald Taxt

om den praktiske tro som ofte skjules av den katolske kirkes «gullglitrende og fløyelsbehengte legeme», men som like fullt eksisterer.

■ Dagens lederartikkel om FORSONING.

En kløvnehistorie om en «fremmed».

Teksten i et brev fra Legmannsrådet om den kommende «Fellesskapets Dag» (side 36).

ING

En
klovn

Men vi få andre da? Vi som egentlig ikke har noen brukbare unnskyldninger?

Jo, vi har faktisk allerede levet en hel måned av 1974 uten — i de fleste tilfelle — å forsone oss hverken med naboen eller med Gud. Vi flyter på naboens velvilje og travelhet og på Herrens nåde, det er en trøst selvfølgelig. Men det var neppe pave Pauls ønske at vi skulle si oss til tåls med det.

Tvert imot: Mer enn kanskje noen gang før trenger Kirken og verden å se tegn til at vi virkelig fornyer oss, blir noe mer enn det vi hittil har vært fornøyde med. Vi kan ikke forandre vår natur, men vi kan gjøre vårt til at den kommer i takt med Guds vilje og mening med våre liv. Vi kan yde mer gjengjeld for alt det vi mottar.

Hva det innebærer aner vi innerst inne, tror jeg.

Det betyr forsoning.

Og Fellesskapet — som er temaet for dette nummer av ST. OLAV — er et naturlig sted for noe slikt.

A. R.

St. Olav's redaksjon

Fra og med dette nummer av ST. OLAV har dominikanersøster Karin Gullerud-Johansen tiltrådt som medredaktør.

Åge Rønning fortsetter som ansvarshavende redaktør.

Fransiskanerpater D. J. Boers og dominikanerpater Hallvard Rieber-Mohn er videre fortsatt knyttet til redaksjonen.

Of course, of course, sa presten. De må ha et arbeide, jeg vet hvordan det er. Har De noe arbeide?

Fyren nikket. Jo, forsåvidt.

Presten lyste opp:

Fint, godt. Hva driver De med?

Mannen så litt forlegent på pateren, tenkte kanskje innerst inne på at han måtte lære litt av sproget — dansk, tysk eller norsk. Forklarte stille:

I'm the new Ambassador.

Slik kan vi alle ta feil.

Men vi kan jo trøste oss med en ting: Når vi skal feire Fellesskapets Dag, så er det ikke noen grunn til å være engstelig.

Det finnes ikke mange nye ambassadører i denne verden.

Det er vanskeligere ting enn som så:

Hvor finner en klovn og klovns lille familie et sommersted ved sjøen i 1974?

Nå regner jeg dere som leser denne spalten for ukjente, men gode venner. Det er et mystisk fellesskap i smilene også.

Og derfor kan jeg spørre, ganske enkelt:

Er det noen av dere som har et sted ved sjøen som dere kan tenke dere å leie ut i juli måned til meg?

Til gjengjeld skal jeg love å legge igjen en rar historie på bordet før vi drar igjen.

Vel, dere vet adressen.

Men send kortet til klovnen, ikke til ambassadøren, hm?

Neste nr. av St. Olav:

Kardinal Wright:

«Strømmen snur»

«FELLESSKAPETS DAG»

BREV FRA LEGMANNSRÅDET

På Mariaholm-møtet i fjor ble vi enige om å feire en «Felleskapets dag» i menighetene søndag før Askeonsdag 1974. Den søndagen kommer allerede 24. februar, men vi håper det ikke er for sent å starte forberedelsene.

Som dere vet, hadde vi først tenkt å organisere en «Innvandrerne dag», etter forslag fra Vatikanet. Dette gjøres i mange land for å hjelpe til å integrere innvandrerne i menighetene. På Mariaholm-møtet var det liten stemning for et slikt forslag. Innvandrerne er et uklart begrep, fordi mange som kunne kalles «innvandrere» for lengst er integrert i samfunns- og menighetslivet. Og det er ikke bare en innvandrer som kan føle seg ensom og forlatt i en norsk menighet. Det kan være isolerte katolikker, innflyttere, familier som bor langt borte fra kirken osv.

Gjennom vår tro vet vi at det eksisterer et åndelig fellesskap mellom alle mennesker, men særlig mellom oss kristne, og spesielt da innen våre menigheter. Men i vårt daglige liv gjør vi altfor lite av dette. Vår tro om det åndelige fellesskap settes ikke om i handling, og derfor utfolder den seg heller ikke som den skulle. Mange av oss mister etter hvert sansen for dette fellesskap som virkelig skulle binde oss sammen.

Målet med en slik dag må være å styrke fellesskapet til alle dem som på en eller annen måte befinner seg i utkanten av menighetslivet, som har liten eller ingen kontakt med resten av menigheten. Dette må gjøres på en praktisk måte, slik at vi igjen opplever fellesskapet, at vi blir «bevisstgjort» som det heter i dag. Som et første skritt mot dette målet vil vi derfor feire en «Felleskapets dag», og vi foreslår altså å legge den til nevnte søndag 24. februar 1974.

Feiringen kan ta mange former. Det avhenger av forholdene i menig-

hetene, som kan være så forskjellige. Det kan være innslag i messen, først og fremst en preken om emnet, kanskje også ministranter fra en gruppe av innvandrere, kanskje liturgiske sanger fra et land innvandrere kommer fra osv.

Man bør også ha et møte samme dag, enten i tilknytning til messen eller om aftenen. Her kan f. eks. representanter fra en gruppe innvandrere fortelle om sitt land og hvordan de opplever å være katolikk i Norge. Eller en representant for isolerte norske katolikker kan fortelle noe om seg selv og om denne gruppes problemer. Som sagt, de praktiske tiltak må springe ut av den konkrete situasjon i hver menighet. Her er det fritt spillerom for lokal fantasi og skaperevne når man legger opp programmet. Man bør antagelig sette ned en liten arrangementskomité. Denne kunne bl. a. ta kontakt med de nasjonale grupper.

Hvis vi samler våre krefter kan en slik dag bli en milepel for fellesskaps sak. Men vi bør også ha i tankene hva vi kan gjøre videre. Vi må prøve å finne fram til andre tiltak

gjennom året. Kanskje burde vi legge inn i programmet på «Felleskapets dag» en post med diskusjon om hva man burde gjøre videre.

På neste møte på Mariaholm vil vi så diskutere våre erfaringer med dette første forsøk med en «Felleskapets dag». De enkelte menighetsråd må forberede seg på å gjøre rede for sine erfaringer og videre planer.

Vi i Legmannsrådet beklager at vi har kommet så sent med dette forslag. Men la ikke dette stoppe dere. Prøv å få til noe, selv om det er aldri så beskjedent. Det viktigste er å komme i gang.

Lykke til!

Med vennlig hilsen

HANS C. CHRISTENSEN
Legmannsrådets formann

SIDE 42:

**Harald Taxt om
Det kristne fellesskap**

De nære ting

EN «ABSOLUTT FORVIRRING»?

Av AGE RØNNING

I løpet av de siste minuttene av Ingmar Bergmans TV-serie *Scener fra et ekteskap* (som akkurat nå foreligger i bokform og norsk sprogdrakt) forekommer denne samtalen mellom Marianne og Johan, de to hovedpersonene:

Marianne: Tror du vi lever i en absolutt forvirring?

Johan: Du og jeg?

Marianne: Nei, vi alle sammen.

Johan: Hva mener du med forvirring?

Marianne: Redsel, usikkerhet, uforstand. Jeg mener forvirring. At vi hemmelig innser at vi glir utfor. Og at vi ikke vet hva vi skal foreta oss.

Johan: Ja, det tror jeg.

Marianne: Det er kanskje som en gift.

Johan: Som vi har i oss, mener du?

Marianne: Tenk om det virkelig er så at alt er for sent.

Johan: Sånn må man ikke si. Bare tenke.

Marianne: Sånn som vi anstrenger oss hele tiden.

Johan: Særlig du.

Marianne: Johan!

Johan: ja.

Marianne: Har vi mistet noe viktig?

Johan: Alle sammen?

Marianne: Du og jeg.

Johan: Hva skulle det være?

Marianne: Av og til kan jeg helt ut forstå hva du tenker og føler. Og så føler jeg stor ømhet for deg og glemmer meg selv, skjønt jeg ikke stryker ut meg selv. Forstår du hva jeg mener?

Johan: Jeg forstår hva du mener.

Marianne: Av og til kan jeg identifisere meg med et vilt fremmed menneske også og forstå det mennesket. Det er korte øyeblikk av innlevelse.

Johan: Skal vi stole på den slags sentimental medmenneskelighet, ville ingenting bli gjort, det kan jeg forsikre deg.

Marianne: Johan.

Johan: Ja.

Marianne: Av og til sørger jeg over at jeg aldri har elsket noe menneske. Jeg tror ikke at jeg har blitt elsket heller. Det gjør meg litt bedrøvet.

Johan: Nå synes jeg at du er forferdelig overspent.

Marianne (smiler): Synes du det?

Johan: Jeg kan bare svare for meg selv. Og jeg synes at jeg elsker deg på min ufullkomne og temmelig egoistiske måte. Og av og til tror jeg at du elsker meg på din bråkete, følelessvulmende måte. På en jordisk og ufullkommen måte.

Marianne: Tror du virkelig det?

Johan: Du har sånne jækla pretensjoner.

Marianne: Ja, det har jeg.

Johan: Men sånn i all enkelhet midt på natten, i et mørkt hus etsteds i verden, sitter jeg faktisk og holder om deg. Og du holder om meg. Jeg kan ikke påstå at jeg føler noe særlig innlevelse eller medmenneskelighet.

Marianne: Det gjør du ikke, nei.

Johan: Jeg har antagelig ikke forstand til sånt.

Marianne: Nei, du er ganske fantasiløs.

Siden vi nå i dette nummeret av bladet snakker om fellesskap, på det store og det enda større plan — mener vi det er passende også å tale om fellesskap i de helt nære ting. Og her kommer boken om Marianne og Johans ekteskap, skilsmisse og nye forbindelse kanskje inn i bildet. Muligens gir for eksempel de siterte linjer oss en del å tenke på og snakke om. Betingelsen er at vi er meget forsiktede med å fordømme og stå frem som mennesker som forstår alt og kan forklare alt.

På det store plan er også vi i slekt med Marianne og Johan, enten vi liker det eller ikke.

Det er, etter min mening, litt for enkelt å si etterpå-klok at Marianne og Johans ekteskap gikk i stykker fordi det bare ble oppfattet som et seksualgemenskap. Det svenske katolske tidsskriftet *Credo* sier med atskillig fornuft at den menneskelige dimensjon er tynt bort når vi bare kan forestille oss ekteskapet som et felles sängliggende.

Selvfølgelig. Men er det noen hjelp i det?

Hemmelig innser mange gifte at de «glir utfor», slik som det snakkes om i bokens og TV-seriens sluttscene. Men kan det verdige problem av angst og nød mildnes ved igjen å redusere *sängliggandet* til noe av annenrangs betydning i samlivet?

Er det ikke snarere vi alle, også Marianne og Johan,
(Forts. neste s.)

DE NÆRE TING

FORTSATT FRA FORRIGE SIDE

som misforstår den dypere betydningen av ekteskap og seksualitet?

I en annen, forholdsvis ny bok, Vibeke Engelstads *Menneskeriket*, finnes dette avsnitt:

«Almindelige mennesker forlanger kjærlighet og seksualitet og ekteskap og lykke, alt sammen kombinert.»

«Det er ikke det at det er så altfor meget forlangt, vi må bare ikke innstille oss på at det er noen selvfølge. Kjærlighet og sex og ekteskap kombinert er en ny livsform, og en ny livsform må vi være med å skape, den kommer ikke av seg selv. I gamle dager var gledeshus en bordell. De finnes sannelig ennå, men vi vil at våre hjem skal være virkelige gledeshus. Vi vil ha fortrolighet og omsorg for hverandre og seksuell tilfredsstillelse og økonomisk samarbeide og full likestilling og gjensidighet. Det er et ideal som det er verdt å kjempe for, og når vi av og til synes det lykkes, opplever vi en stor, stor glede. Noe i retning av å høre hjemme i universet og hos hverandre.»

Det er denne felles oppbygning av et ekteskapelig gledeshus, et hus som ikke engang faller i grus på grunn av mer eller mindre og kortvarige rystelser, som gir dagens ekteskap mening. Og gjør det til et virkelig felleskap.

Marianne og Johans lek blir for mye egoisme. Ikke først og fremst fordi deres ekteskap bare var *sængliggande*, men fordi det ikke var en klar bevissthet hos dem om den utfordring som finnes i ekteskap og seksualitet.

Jeg er klar over at vi kan anklages for en lettvent og overfladisk behandling av et vanskelig emne på grunn av disse linjer. Vi lever i en tid da ekteskapet er under debatt, i og utenfor Kirken. Hos katolikkene som en teo-

logisk diskusjon om hvor uopløselig det uopløselige er.

La gå, dette er selvfølgelig overfladisk — hvis det ikke egger til innvendinger og til nærmere omtanke. Men gjør disse få linjer det, er de ikke bortkastet.

Fellesskapet begynner ved disse nære ting, ut av det vokser eventuelt vår forståelse og samhörighet med andre.

En liten detalj:

Ett av bildene fra den siste scenen i Ingmar Bergmans stykke — et bilde som hører nøye sammen med de replikker jeg innledningsvis siterte — viser Marianne og Johan, Johan holder rundt hennes hode, begge er stille.

Jeg forestiller meg at det passer til akkurat disse linjene:

Johan: Du har sånne jækla pretensjoner.

Marianne: Ja, det har jeg.

Johan: Men sånn i all enkelhet midt på natten, i et mørkt hus etsteds i verden, sitter jeg faktisk og holder om deg. Og du holder om meg. Jeg kan ikke påstå at jeg føler noen særlig innlevelse eller medmenneskelighet.

Marianne: Det gjør du ikke, nei.

Johan: Jeg har antagelig ikke fantasi til sånnt.

Marianne: Nei, du er ganske fantasiløs.

Man får lyst til å føye til i en parentes etter siste replikk: (Sagt med ømhet.)

Men så ser man igjen på bildet av de to og på hennes ansikt og forstår at hun er ensom og redd.

Følgende to bøker omtales i denne artikkel: Ingmar Bergmans SCENER FRA ET EKTESKAP (Gyldendal).

Vibeke Engelstads MENNESKERIKET (Aschehoug).

ST. OLAV

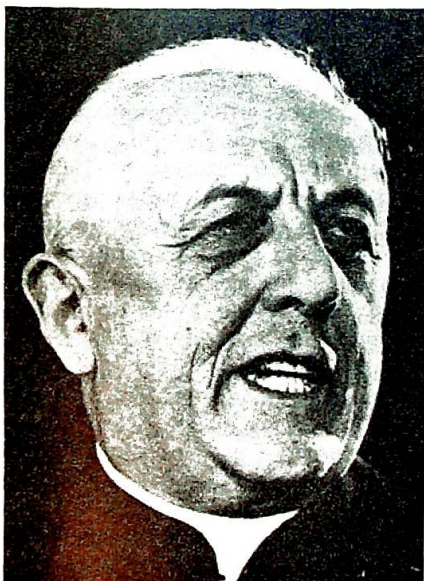
KATOLSK
TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 50,— PR. ÅR

Frankrikes atomopprustning og katolikkene

Under sin niende pressekonferanse den 27. september kom Georges Pompidou med en ironisk hentydning til biskopene av Orléans og Verdun. De kirkelige overhoder for disse steder som er så nært forbundet med fransk historie, hadde etter statssjefens mening ingen rett til å kritisere regjeringens anstrengelser innen forsvarssektoren og sette spørsmålsteget ved Frankrikes atomopprustning. Selv om Pompidou unngikk å nevne navn,

Kardinal Marty.

kunne man ikke la være å tenke på biskop Riobé av Orléans, som har uttalt seg mot prøvesprengningene. Marinens generalstabssjef, admiral de Joybert, hadde i dagsavisen «Figaro» den 15. juli 1973 offentliggjort et åpent brev til biskopene under titelen «Keiserens mynt». Admiralen viste seg her som en troende katolikk, men han bestred hierarkiets kompetanse når det ville blande seg i statens anliggender. Den 16. juli, også i «Figaro», gav den kjente teologen kardinal Jean Daniélou marinens generalstabssjef delvis rett. Ifølge kardinalens

oppfatning er det ikke tilrådelig at en biskop angriper det nasjonale forsvar. Admiralen er i sin fulle rett når han tilbakeviser biskoper og prester som trenger inn på politikken område. Men kardinal Daniélou henviser samtidig til det bud som pålegger kirken å tjene freden. Den må under alle omstendigheter ha omsorg for at konflikter mellom nasjonene blir løst på en fredelig måte. En ubegrenset opprustning er forbundet med risiko for en krig med atomvåpen.

Denne diskusjon ført i full offentlighet ved begynnelsen av en serie atomsprenninger i Stillehavet har skapt store meningsforskjeller i Frankrike. Gaullistene henviser til at de geistlige autoriteter ikke har forhindret opprettelsen av store atomstridskrefter i utlandet. Biskopene har ingen rett til å bebreide de franske statsmenn at de stiller fremtidens våpen til Frankrikes disposisjon. «Le Monde» (15. og 16. juli) forsvarer biskopenes holdning. Hvor plaserer admiralen de åndelige verdier dersom de ikke har noe med liv, død, fred, krig og rettferdighet å gjøre? Spørsmålet om forholdet mellom de åndelige og de verdslige autoriteter blir drøftet i slutten av juli og begynnelsen av august 1973. Den katolske dagsavisen «La Croix» offentliggjorde i likhet med «Le Monde» utallige leserbrev som viste den interesse som både kristne og ikke-kristne hadde for spørsmålet om en autonom fransk atomstyrke. For første gang etter krigen stilte man spørsmålet om nytten av et selvstendig forsvar. Det var en engangsforeteelse at toneangivende representanter for hierarkiet offentlig diskuterte militære problemer. Slutten på prøvesprengningene og en ny sosial konflikt — i klokkefabrikken LIP — har for øyeblikket satt sluttstrek for diskusjonen. Den fredsekspedisjon til de polynesiske øyer som enkelte prester, både katolske og protestantiske, deltok i, og som ble

organisert av J.-J. Servan-Schreiber, utgiver av nyhetsmagasinet «L'Express» og ordfører for det radikal-sosialistiske parti, har snarere gjort skade enn gagn i biskopenes strev for å vekke Frankrikes samvittighet.

Forholdet kirke—stat.

Kirken later til å ha trukket seg tilbake fra den daglige politikk. Nasjonalforsamlingen teller én eneste geistlig representant, som tilhører det gaullistiske flertallsparti UDR. I de siste år har unge prester ofte gitt avkall på å være kandidater ved valg, og biskopene har tydelig misbilliget geistliges forsøk på å gjøre politisk karriere.

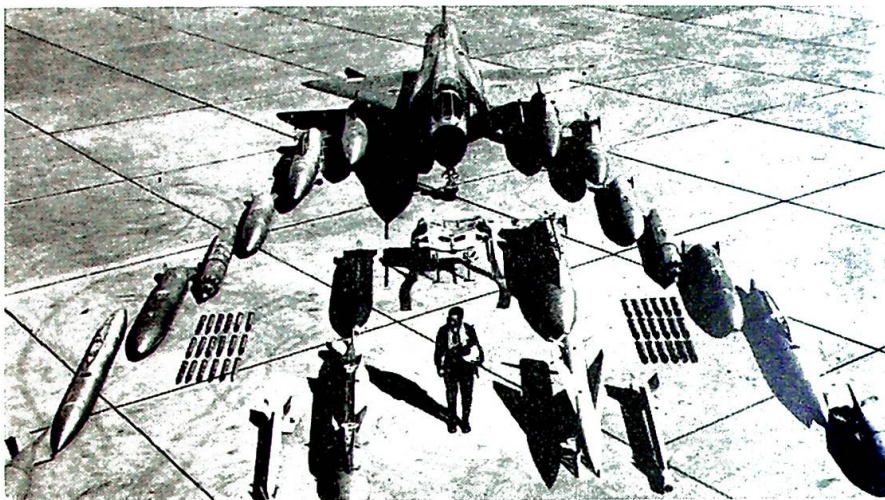
Den vanlige katolikk kjente seg derimot til langt inn i den gaullistiske tid bundet til tradisjonen med den spesielle franske allianse mellom trone og alter. Charles de Gaulle, som var praktiserende katolikk, ble ikke bare et nasjonalt forbilde for de kristne på grunn av sitt plettfrøe familieliv, men vant også en vesentlig del av de katolske og protestantiske stemmene.

I Frankrike råder siden begynnelsen av 1900-tallet prinsippet om fullstendig skille mellom stat og kirke. Bare i Alsace-Lorraine nyter de godkjente kirker og religiøse samfunn fremdeles godt av de materielle fordeler som konkordatet med Napoleon gav. Forholdet mellom kirke og stat er derfor nærmere her. Biskop Elchinger av Strasbourg har et annet forhold til statens myndigheter enn de andre medlemmer av hierarkiet, og betegnende nok er det nettopp han som i første rekke tar hånd om de offisielle forbindelsene mellom stat og kirke. I jesuittenes tidsskrift «Etu-des» (januar 1973) gjør biskop Elchinger rede for det som nå for tiden binder stat og kirke sammen. Han erklærte: «Dersom man bryter dialogen mellom kirke og stat, betyr det at

(Forts. neste s.)

Frankrikes atom- opprustning...

(Forts. fra forrige s.)

man ikke godkjenner demokratiet. Denne dialog bør normalt være en fast institusjon, men de forbindelser som staten knytter med så sosialt innflytelsesrike grupper som kirkene er, kan anta forskjellige former. De offentlige myndigheter må respektere folkets åndelige og religiøse behov.»

Elchingers oppfatning deles ikke på noen måte av hans embetsbrødre, som med sine troende uten forbehold anerkjenner skillet stat-kirke. Den eneste hindring for dette klare skille er nå som før skole spørsmålet. Man kan nærmest kalle det et «lik i lasten». Den som studerer den tredje og den fjerde republikks historie, forstår hvilke lidenskaper som er knyttet til dette svære problemkompleks. Friskolene er en arv fra det annet keiserdømme. Etter befrielsen i 1944 gjorde man et forsøk på å fjerne spørsmålet om friskolene fra den innenrikspolitiske debatt, men nettopp dette problem ble brukt i valgkampen. Den daværende gaullistiske samlingsbevegelse lovte en endelig ordning, og dette løftet har den holdt. Den femte republikks første statsminister, Michel Debré, fikk i slutten av 1959 vedtatt en lov med den betegnende tittel «Lov om staten og den private undervisning». Med visse forbedringer er den i 1973 ennå den tekst som sikrer friskolenes materielle eksistens. Anvendelsen av denne loven var i begynnelsen forbundet med uante vanskeligheter. Det venstreorienterte lærerforbundet forbød sine medlemmer å foreta den påbudte statlige inspeksjon av friskolene. Takket være Pompidous personlige initiativ besluttet regjeringen i 1970 å gjøre de foreløpige avtaler med privatskolene endelige. Denne forholdsregel svarte til Pompidous ønske om ved siden av de politiserende offentlige skolene, fortsatt å kunne utdanne en positivt inn-

stilt, statsbærende elite. Fellesprogrammet for det kommunistiske og det sosialistiske partiet 1972 omfatter en nasjonalisering av de private skoler. Til og med fra katolsk side har man hørt dette ønsket. For mange katolikker har skole spørsmålet mistet noe av sin betydning. Foreldreforeningene, som med sine 800 000 medlemmer uten tvil er en faktor å regne med i innenrikspolitikken, vokter nå som før med uforsonlighet sine skolars få statlige privilegier. Andre grupper betrakter denne ordning med et visst ubehag, for de tror ennå på et slagord fra 1912: «Offentlige penger til offentlige skoler; private til private skoler.» Venstrepartienes eksperter er på det rene med at en nasjonalisering av undervisningen bare kan foregå gradvis, for staten må regne med betydelige merutgifter. I valgkampen i år ble skole spørsmålet overhodet ikke brukt, hverken av den ene eller av den andre side. Dersom en folkefrontsregjering skulle komme til å gripe makten, må man uten tvil regne med en slags kulturkamp, som fra katolsk hold først og fremst ville bli ført av foreldreforeningene.

Mai 1968

Som på så mange andre områder har statskrisen i mai 1968 også satt kirkens plass i statens struktur under debatt. Representanter for de katolske ungdomsorganisasjoner deltok ofte som ledere for maihendelsene. Det kraftige hakk i utviklingen som denne ufullbyrdede revolusjon medførte, berørte kirken på det dypeste. Om vi ser bort fra de mer vågede eksperimenter, som den planlagte interkommunion i studentenes høyborg Quartier Latin pisen 1968, så ble det stilt entydige spørsmål om katolikkenes deltagelse i politikken. Statens le-

delse betraktet med synlig uro de katolske foreningenes nyorientering. Selv om det først var den studerende ungdom som brukte marxistisk analyse på samfunnsspørsmål, så sluttet JOC (katolsk arbeiderungdom) og den katolske arbeiderbevegelse ACO seg til lignende forskningsarbeid. ACO bekjente seg på sitt siste årsmøte til sosialismen som det eneste system som var beredt til å avskaffe arbeidernes slaveri. Arbeiderprestenes innflytelse i denne sammenheng bør ikke undervurderes, selv om den ikke direkte kan påvises. En bevegelse blant prester som skriver seg fra 1969, og som i dag teller 1200 medlemmer, har gjort sitt til å fremskynde en politisering av kirken. Det nåværende regime byr visselig på brød og arbeid, et vel-smurt teknokratis kulde, men ikke noe nytt håp, intet perspektiv og ingen ideologi. Dertil forsømmer regjeringenspartiene å ta hånd om dem som er mellom 20 og 40 år og har en virkelig oppgave i stat og samfunn. Jesuittpateren Henri Madelin, en av de beste kjennerne av de venstrestremistiske bevegelser innen den katolske kirke i Frankrike, gjorde oppmerksom på kraften i den utopi som hadde grepet den katolske ungdom. «Det nåværende samfunns apparat er falt i en slags dogmatisk søvn. Representantene for de ulike politiske retninger virkeliggjør sine planer på en høyst utilfredsstillende måte. Parlamentarismen trekkes i tvil. Ungdommen avviser autoritetenes ideal. Håp om tusenårsriket, søken etter det tapte paradiset, urgamle kristne profetier, vilje til å møte forløseren, bølger i underbevisstheden hos disse unge som fortviler over dette samfunnet som fungerer så dårlig. I virkeligheten dreier det seg altså om eskatologiske mål som kan påvirke samfunnsprosessen»

(Forts. s. 44.)

Birgitta, «Prestekrise», Kirkens fornyelse og salmebok

Sven Stolpe: BIRGITTA, 2 bind, Stockholm, Esselte-Herzog AB, 1973, 2. opplag.

(Bind I: BIRGITTA I SVERIGE, 224 sider.)

(Bind II: BIRGITTA I ROM, 258 sider.)

Sven Stolpe har nylig utgitt et verk i to bind om den hellige Birgitta. Det er et grundig og vel dokumentert historisk arbeide, men uten noter og henvisninger. Disse utgir forfatteren separat for ikke å gjøre boken tunglest. Sven Stolpes forfatterskap har som bekjent vunnet anerkjennelse, men kanskje visste ikke alle at han også er en fremragende historiker. Han skriver historie både nøkternt og fengslende, og det er noe vi må glede oss over når vi leser en helgenbiografi. Stolpes verk er egnet til å gjenoppvekke interessen for helgenbiografier. I de siste årtier har nemlig mange mennesker sluttet med å lese helgenbiografier, dels fordi disse ofte ikke virket historisk og psykologisk troverdige, dels fordi de var søte og salvesfulle eller også utbrodert med alle slags detaljer, som for eksempel Johannes Jørgensens verk om Birgitta. Noe slikt forekommer ikke hos Stolpe. Han holder seg til de historiske fakta og til de ting om Birgitta som virkelig kan bevises. Han gir oss et nytt og bedre bilde av henne enn det vi har. Riktignok er det sant at

hun var en meget viljesterk og pågående dame, men hun var ikke så myndig og dominerende som man har trodd. I forholdet til sin ektefelle måtte hun ofte trekke det korteste strå. Hun gråt bittert da han giftet bort en av deres døtre av politiske og økonomiske hensyn. Hun kunne til og med tvile på seg selv og på ekteteten av sine åpenbaringer. Stolpes studier av hennes åpenbaringer er noe av det mest interessante i dette verk.

PRÄST OCH SAMHÄLLE, red.:
Lars Thunberg, Gebers, 1972,
175 s.

Boken består i alt vesentlig av opptrykk av innlegg holdt ved Nordiska ekumeniska institutet i Sigtuna ved en internordisk konferanse over temaet «Prästen i det moderna samhället». Temaet er stort sett behandlet under en sosiologisk synsvinkel, noe som er særlig meningsfylt i denne sammenhengen, da det jo er tydelig at den nåværende «prestekrisen» i høy grad er sosiologisk betinget og går på tvers av konfesjonsgrensene. Derfor hadde man til konferansen innbudt deltagere fra de viktigste kirkesamfunn som er representert i Norden, nemlig lutherske, katolske og frikirkelige. Fra Norge deltok Edvard Vogt og Torleiv Austad.

Som Lars Thunberg peker på i forordet, henger den krisesituasjon som svært mange prester befinner seg i, sammen med kirkens usikkerhet på seg selv. Hele kirken befinner seg i en oppbrudds- og krisesituasjon, og derfor er det naturlig at presten, som kirkens vanligste representant og én hvis viktigste yrkesfunksjon det er å gi uttrykk for kirkens tro og lære, også gjennomlever usikkerhet og tvil på sin egen kompetanse. — Boken er derfor ikke bare av interesse for prester, men bør i aller høyeste grad også leses av legfolk. Den er derfor lagt opp med studiespørsmål til hvert hovedavsnitt, slik at det kan benyttes i studiesirkler.

Schjelderup, Kristian:
JEG TROR, HERRE, HJELP MIN VANTRO.

I utvalg ved lens Ludvig Høst.
Aschehoug 1973. 100 s.

Kristian Schjelderup arbeidet seg frem til en tro på Kristi oppstandelse som grunnlag for vårt håp. Iens Ludvig Høsts utvalg fra hans skrifter og prekener viser oss det som det ble maktpåliggende for biskop Schjelderup å betone: «Å tro på Jesus er noe annet og mer enn å bekjenne seg til en lære om ham og å synge lovsanger til hans pris. Det inneholder også en forpliktelse, en appell om å følge Jesus og la lyset fra hans kjærlighet skape gjenskinn i vårt eget liv og i vårt samliv med andre.» (s. 96.)

Johannes Jong: «MENNESKET SPØRGER, GUD SVARER», 56 s.

I fjorten korte kapitler, der hvert kapittel er formet som en liten betraktning, skriver pater Jong, fransiskaner i Danmark, om den kristne tros vesentlige aspekter. Kapitlene har følgende overskrifter: Det spørrende menneske; Jesus, Guds sendebud; forholdet mellom Gud og mennesker; Jesus viser os Guds nærværelse; Jesu bøn; Vejen til Gud; Kirken; Konflikten; Jesu død og opstandelse; Dåd; Nadver; Synd og frelse; Livets fuldendelse. — Tematikken gjennom det hele er menneskets søken og Guds svar; slik blir hvert enkelt kapittel en slags dialog mellom den menneskelige erfaring og Jesu svar på menneskets spørsmål, slik det gjenspeiles i evangeliene. Boken er enkelt og pedagogisk skrevet, og det danske sproget volder ingen vanskelighet for en norsk leser. Heftet er nok i første rekke tenkt for mennesker som selv «søker» og som ikke vet meget om den kristne tros forutsetninger. Efter hvert kapittel følger noen bibelhenvisninger, som tillater en videre utdypning av stoffet.

(Forts. s. 46.)

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i>	lörd.: 19.00 sønd.: 11.00	—	11.00
Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44		9.30	—
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
		18.00	—
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
		18.30	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 18 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587		—	18.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
		—	—
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 22 73 53 - 25 77 07		10.00	—
<i>Florida kapell</i>		—	19.00
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255		—	11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550		—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kirke</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30	10.45
<i>Eikeli kirke</i>		19.00	9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2		8.45	11.00
Biskopen og prestegården tlf. 21 214		19.00	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eystein kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
<i>St. Elisabethsostrene</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 487		8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (I.VII—31.VIII)		19.00	11.00
<i>St. Elisabeth Institutt</i> , tlf. 11 392)		8.00	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30

Pastor Harald Taxt:

Det kristne felles

Når Legmannsrådet og menighetsrådene er kommet frem til at den internasjonale «Innvandrerens Dag» her hjemme, av forskjellige grunner, helst bør hete «Felleskapets Dag», så kan jeg slutte meg til det.

Riktignok kan en utvidelse av intensjonen lett få en utflytende virkning, så lite blir presist markert og klart forpliktende. Men om vi husker på at «dagen» først og fremst skal minne oss om våre kristne og menneskelige plikter overfor «de fremmede» iblant oss — vel, så kan det ikke gjøres bedre og riktigere enn ved å samle oss om fellesskapets dypt kristne idé. Da trenger vi nemlig ned til det dypeste og sanneste i Kirkens mysterium — men også til roten av det onde i oss, som fører så mange inn i en drepende isolasjon.

Det følgende er ikke ment å være en teologisk avhandling om

Kirken. Det får vi overlate til fagteologene. Det vil bare gi noen tanker om det kristne fellesskap, delvis hentet fra Konsildokumentet om Kirken: «Lumen Gentium».

Kirken er i sitt vesen et fellesskap — et nådens fellesskap — et fellesskap av dømte mennesker, bygget på og båret av Kristi nådes mysterium, av kjærlighetens mysterium.

Det er viktig — særlig i våre dager — å være oppmerksom på at dette kjærlighetens fellesskap, som er Kirkens innerste vesen, ikke kan skilles fra dette fellesskapets yttre, institusjonelle form. Kirken som fellesskap og Kirken som institusjon er ikke to reelt adskilte ting: der er bare én Kirke: Det institusjonelle fellesskap.

Selv om begge disse sider av Kirken er av guddommelig opprinnelse, kan den yttre institusjonelle form — om ikke i alle

skap

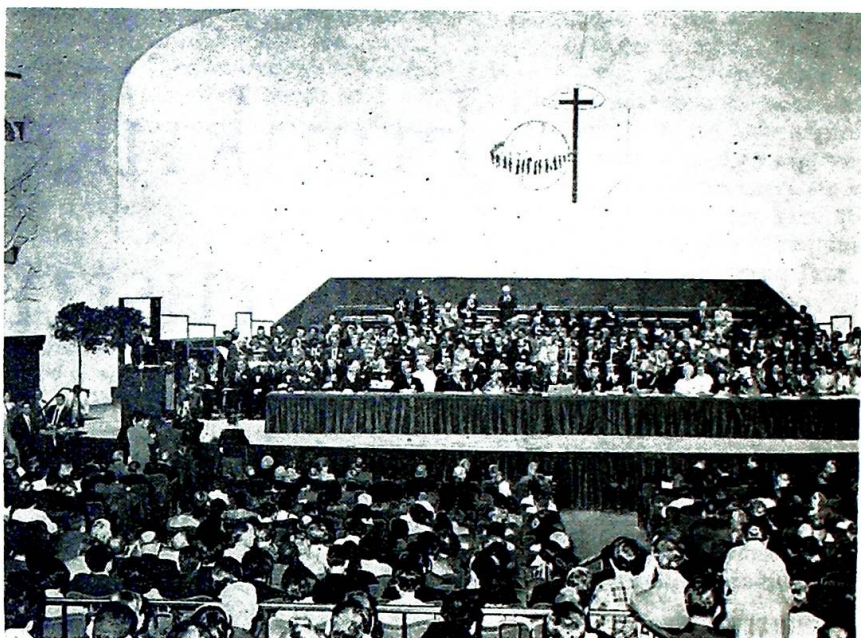
ting — så i mange ting skifte og endre seg opp gjennom tidene. Det har den tilgangs gjort og vil den gjøre i fremtiden. Den yttre form, dens organisasjon kan og må tilpasses den tid den lever i.

Det er mange som mener at Kirkens nuværende organisasjon passer dårlig i vår tid — særlig sett ut fra den kolossale folkevandring vi er vitne til. Bare i Europa har Kirken en skare på 13 millioner innvandrere å hankses med. Det siste pavelige rundskriv om apostolatet blant innvandrerne: «Migratorum Cura», har nok på mange måter vært en hjelp, men den har på ingen måte løst problemet. De kirkelige myndigheter famler seg frem i denne problematikken og vil nok gjøre det en god stund fremover.

Det vi kan gjøre i den lokale kirke, i menighetene, «på grass-rotta», er å bli oss det evangeliske kristne fellesskap troen medfører mer og mer bevisste. Her har vi alle en lang vei å gå, men vi må komme igang skal vi være med på å ta opp den største utfordring vår Kirke noen gang har møtt i moderne tider.

Tillat meg først å være litt kritisk. Mange, svært mange er tilfredse med medlemskap i et kirkesamfunn hvor en teoretisk har den samme tro, de samme sakramentene og den samme overhyrde. De figurerer altså i kirkeboken, går mer eller mindre regelmessig i søndagsmessen osv. — men er stort sett mest opptatt av sitt eget religiøse velbefinnende her og hinsides. Litt nestekjærlighet, særlig i juletiden, hører med i bildet. Det var neppe slike disipler Jesus ønsket seg.

En ekte kristentro, en frelsende tro, er en tro våre teologer gjerne kaller: «Fides caritate formata» — en tro levet i kjærlighet. Det er en slik tro som skaper og danner Kristi Kirke, det kristne fellesskap. Denne troen kan ikke leve isolert, utenfor et fellesskap —

Fra åpningen av den store Legmannskongressen i Rom i 1967: et konkret fellesskap tar form.

Kristi kjærlighet tvinger oss til samfunn og fellesskap. Apostelen Paulus sier det slik: «Om jeg har en tro så full og hel så jeg kan flytte fjell, men er uten kjærlighet, da er jeg intet.» (1. Kor. 13, 2.) Eller hos Johannes: «For den som ikke elsker den bror han ser, kan umulig elske den Gud han aldri har sett.» (1. Joh. 4, 20.)

Det er mange som beundrer Den katolske kirkes organisasjon. Den skal visst være den mest effektive i verden. Javel, men hvor er fellesskapet, hvor finner troen sitt praktiske nedslag i broderkjærlighet, hvor er sjelen i dette gullglitrende og fløyelsbehengte legeme?

Å jo, den eksisterer nok, men er ikke lett å oppdage — dette Kirkens mysterium er ennå altfor godt skjult. Engang i Kirkens første år var dette mysterium, dette gripende fellesskapet åpenbar for all verden og utenforstående bemerket i undring: «Se hvor de elsker hverandre.»

For oss i dag kan det være noe vanskelig og pinlig å bli konfrontert med denne ideelle fordring. Vår medfødte individualisme, selvopptatthet og selvgodhet stritter imot. Det gjør vondt å spille seg i dette Kirkens gudgitte ideal. Her går det i sannhet opp for oss prester og legfolk hva det vil si å være

et syndig menneske og tilhøre en syndig Kirke som så dårlig lever opp til sitt guddommelige ideal.

Jeg tror ikke vi kan møte på en verdig måte den veldige utfordring vår tids folkevandring representerer uten å fordype oss i den kristne fellesskapstanke — lære å se dette fellesskapet både som en gave og som en oppgave. Som en gave: fordi vi forstår at vi ikke kan frelses isolert og alene, men bare som et levende og funksjonsdyktig lem på Kristi legeme. Som en oppgave: fordi vi alle er kalt til å fullkommengjøre og herliggjøre dette legemet — dette fellesskapet — så det kan stå frem uten lyte, uten plett eller rynke og engang nå frem til sin fulle modenhet i Kristus.

Hvordan vi så i praksis kan danne disse små eller store fellesskap som i hele sin holdning representerer og gjenspeiler den universelle Kristi Kirke — hvordan vi kan trekke de fremmede og ensomme iblant oss inn i dette fellesskapet — det er en annen historie. Det kan sikkert gjøres på mange måter — for kjærligheten er oppfinnsom — men hele vår Kirkes fremtid i Norge avhenger av at det blir gjort.

HARALD TAXT

Frankrikes atomopprustning...

FORTS. FRA SIDE 40

sen og føre den til en lykkelig ende. Kristne og jødiske elementer blander seg med kosmiske, som vil gi en personlig gud plass på denne jord.»

I årene etter statskrisen og frem til omkring 1972 kunne man innen de katolske organisasjoner konstatere oppblomstringen av tallrike grupper som strebet etter en eiendommelig syntese av kristendom, trotskisme og maoisme. Slike forsøk på å politisere kirken og styre den inn i farvannet til venstre, har uten tvil strandet på flertallet av de troende som ikke var rede til å følge lokketonene fra sin egen leir. Det kommunistiske parti har gjort fortvilede anstrengelser for å bringe disse venstreekstremistiske strømninger under sin kontroll. Det har gang på gang ført til strid med kirkelige autoriteter. Som eksempel anføres ofte en gest av erkebiskopen av Paris, kardinal François Marty. Da en maoistisk «bevegelig kommando» hadde besatt og delvis ødelagt kirken Sacré-Coeur på Montmartre, ble deltagerne satt under tiltale av politiet og den offentlige påtalemyndighet. Kardinal Marty kjempet for at de unge skulle få mild straff, og ble gjenstand for heftige bebreidelser fra det gaullistiske partis side og fra høye regjeringsfunksjonærer. Presidenten viste seg høyst unådig. På den annen side har tilkomsten av et sosialistisk parti, der ønsker om et ikke-marxistisk venstre møtes, fridd en mengde av den politiserende katolske ungdom-

men fra de ytterliggående organisasjonene. Disse idéer finner ikke på langt nær samme gehør som før valget i mars 1973. Den kjempende del av den franske katolisisme finner mer og mer sin plass i det sosialistiske parti.

Bispekonferansens hovedlinjer.

Dette har fått bispekonferansen til å drøfte emnet politikk-kirke-tro inngående under møtet i Lourdes 1972. De siste fem årene hadde forskjellige bispekommisjoner undersøkt de ulike syn på sameksistensen kirke-stat, og

Hvem er dette?

Vi har mottatt 3 girotalonger à kr. 50,— for abonnement på ST. OLAV 1974, uten navn og adresse påført talongen. De er stemplet Oslo Sentrum, Briskeby, Majorstuen.

Hvem har betalt?

St. Olav's eksp., Akersv. 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48

Vår nye tegner har tydelig fulgt med i diskusjonen om søstrenes drakter. Hans tekst idag lyder slik:

«Men jeg er ikke den eneste av klosterets unge som plutselig ble glad i den gamle drakten igjen. Oljekriser merkes på kroppen.»

nødvendigheten av at katolikker går inn i praktisk politikk. Utallige konkrete forhold tvang frem valget av et slikt emne: virkningen på samfunnet av den økonomiske utvikling, bruken av vold i dagliglivet, militærnekting av samvittighetsgrunner, den ofte umåtelige spekulasjon.

En kommisjon fikk i oppdrag å skaffe til veie en omfattende dokumentasjon for å utrede spørsmålene, fjerne slagord og klisjéer og hjelpe katolikken til å oppfylle sine politiske plikter. I dokumentene fra Lourdes finner man riktignok ingen patentløsninger. Rapporten påpeker at politikken har bredt seg til alle livets områder. I en sekularisert og ateistisk verden blir spørsmålet om livets dypeste mening brennende. Biskop Matagrín av Grenoble spurte hvor langt troen kan hjelpe menneskene på det politiske plan. Ingen politikk kan fjerne seg fra troen. Troen kan heller ikke spille rollen som ideologi eller bindes til én bestemt kultur. Denne kirkens nye oppfatning, som følger konsilets linje, bringes til ettertanke.

Biskop Matagrín bekjente seg ikke til denne utvikling, men understreket biskopenes vilje til å studere årsakene og dra etiske slutninger. I denne sammenheng glemte han heller ikke å påpeke det «nye» fenomen at mange kristne i dag betrakter sosialismen som Veien til forandring. Han minte om Paul VI's brev «Octogesima adveniens» til kardinal Roy og erklærte at biskopene har både rett og plikt til å foreta de nødvendige sosial-etiske avgjørelser. Enhver politikk forfølger et mål, og det er igjen avhengig av synet på mennesket, i sosialismen av det materialistiske grunnlag. Forskjellen i de kristnes politiske oppfatning kan ikke oversees, og katolikkenes politiske pluralisme må derfor godkjennes. Man må spørre om de kirkelige autoriteter

befinner seg i et konkurranseforhold overfor de verdslige, eller om de skal hjelpe dem. Med ettertrykk forsvarer det syn at kirken ikke under noen omstendigheter er statsmaktens åndelige arm. De kirkelige autoriteter skal hverken sette i gang en omveltning eller oppfordre til motstand mot statsmakten. Kirken må derfor kreve en spesiell status, som ikke må forveksles med en privilegert status. I samvittighetens navn gjelder det bare å gi kirkene rett til å stille menneskene overfor spørsmålet om meningen med livet. — Dokumentet fra Lourdes er for tiden den franske katolisismes Magna Carta i forholdet til staten.

Ved valget i mars 1973 unngikk hierarkiet å gi råd til de troende, men mange slo seg likevel sammen, sendte brev til representanter fra distriktet, eller bad de politiske partier om nærmere opplysninger angående enkelte punkter i valgprogrammene. Den heftige diskusjon om abortspørsmålet satte mange katolikker i en vanskelig situasjon. Behandlingen av fremmedarbeiderne, streikende som gjentatte ganger har besatt kirker, — dette har fått biskoper og prester til å reagere og komme med erklæringer. Et uforsvarlig rasehat førte især sist sommer til slike voldsomheter at enkelte biskoper og prester følte seg tvunget til å forsvare menneskeverdet og budet om nestekjærighet. Ett eneste dokument fra den katolske kirke, utarbeidet sammen med rådet for de protestantiske kirker, fikk gyldighet for hele landet. I et budskap datert 13. april 1973 ble Frankrikes økende eksport av all slags krigsmateriell voldsomt kritisert. Man taler om den «onde sirkel» som våpenhandelen har brakt Frankrike inn i. De katolske og protestantiske kirker gjør seg til talsmenn for en europeisk rustningsplanlegging, for en ensidig innskrenkning av våpenhandelen fra Frankrikes side er neppe tenkelig. De

kristne kirker krever en offentlig diskusjon om dette emne. Man burde strebe etter å skape en annen internasjonal organisasjon som kunne trygge freden. Idéen om organisert fredelig motstand mot en inntrengende fiende er verd et nærmere studium. Frankrike må gjøre alt som står i dets makt for å minske opprustning i verden. Disse tanker vant ikke den gjenklang forfatterne ventet.

Så lenge det nåværende ettergaullistiske regimet varer, blir det neppe noen særlige forandringer i forholdet kirke—stat. Men kirken kommer uten tvil til i langt høyere grad å kreve ordet for å forsvare kristne grunnsetninger i samfunn og stat.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Trondheim
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Tønsberg
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Lillestrøm
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Tromsø
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Tromsø
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Bispegården		
St. Olavs Kirke,	}	Tromsø
Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

HALDEN

F. JØRGENSEN

Aut. rørlegger - Rørhandel

Tif. 1844

Karl Knap ^{N/S}

Tif. 2710

Bygningsartikler - Rør og Maskinforretning

Linoleum

Nye bøker...

Fortsettelse fra side 41

«HVORDAN BLIVER KIRKEN FORNYET?» Fire foredrag ved Hans L. Martensen, Bent Dalsgaard Larsen, Ellert Dahl, Lars Messerschmidt. — Pauluskredsens forlag og forlaget Bibel og katekese. 87 sider.

Bakgrunnen for denne bok er de regionale sammenkomster for danske menighetsrådsmedlemmer som fant sted i København og Aarhus høsten 1972/våren 1973. — Som kjent har den danske katolske kirke i sporet av Det annet Vatikankonsil tatt initiativet til en grundig fornyelse av sine strukturer. Det er i lys av denne fornyelse, som skapte både mer liv og større spenninger enn hos oss, at en må forstå tematikken som går gjennom disse fire foredragene.

I det frøste foredrag: Konflikt og samarbejde mellem de mange forskellige tjenester i Kirken, tar biskop Martensen utgangspunkt i 1. Kor. 1, 4—7, der Paulus beskriver både det mangfold av nådens gaver som menigheten har fått og de stridigheter som splitter den. Biskopen kommenterer så i korte trekk nådegavene og tjenestene sett i forhold til vår egen situasjon og tar derefter opp konfliktsårsakene i Kirken. Tilslutt gir han syv råd om hvordan fremme freden og samarbeidet blant katolikker.

I det annet foredrag: Den kristne menighet, dens oppbygning og mission, analyserer Bent Dalsgaard Larsen hva slags samfunn Kirken er. Den er et virkelig samfunn, organisk oppbyg-

get i Kristus, samtidig synlig og åndelig. Den har sitt sentrum i Kristus som er Herre over sin Kirke. Forfatteren taler derefter om hvordan den kristne menighet bygges opp av Kristi ånd, gjennom Kristi ord og sammenføyes gjennom Kristi broderkjærlighet. Endelig får vi høre hvordan menigheten, som menighet, står i misjonens tjeneste, dvs. har sin forkynnende oppgave overfor verden.

I det tredje foredrag: Messefelleskap, menighet og samfunn, tar pater Ellert Dahl sitt utgangspunkt i eukaristien som menighetens kjerne og prøver å vise hvordan den, kommunion i Kristus, skaper et organisk fellesskap mellom de kristne i menigheten. Han legger spesiell vekt på konkretiseringen av dette fellesskap i det

daglige liv og kommer med et par praktiske råd om hvorledes dette kan skje.

I det fjerde foredrag: Hvordan bliver Kirken fornyet? tar pastor Lars Messerschmidt sitt utgangspunkt i alt det som tales om Kirkens fornyelse og spør hva slags fornyelse det egentlig dreier seg om. Han tar for seg tre typer reformatorer som nettopp gjennom sin ensidighet ikke er istand til å fornye Kirken: strukturreformistene, som mener at alt blir bra om vi bare får et nytt system; aktivistene, som mener at alt blir bra om Kirken tilpasser seg verden; og romantikerne, som ser frelsen i fortiden. Derefter tar Lars Messerschmidt opp de elementer som er kilde til en sann kirkelig fornyelse: Åndens virke, bønne hos den kristne, Guds ord, fellesskapet, og de nådegaver og tjenester som beriker Kirken og gjør den funksjonsdyktig.

Alt i alt en meget nyttig bok som har adskillig å lære norske katolikker og som ofte er mer konkret i sine råd enn dette korte teoretiske sammendrag kan gi inntrykk av. Der er en del trykkfeil.

BERGEN

$\frac{1}{5}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstysforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Tlf. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

BERGEN

VESTA · HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Eches Fårvehandel?

NYGARDSGT. 19

Størst utvalg
i moderne
kjøkkenmaskiner

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

SALMER 1973. Liturgikommisjonenens prøvehefte. Andaktsbokselskapet, 1973.

Det dreier seg om 134 salmer som er godkjent av Kirke og Undervisningsdepartementet til bruk i Den norske kirke, der menigheten ønsker det. Salmene — noen er heller å betegne som sanger — egner seg også til bruk utenom den regulære høymesse ved friere gudstjenester. Til sammen utgjør de en prøvesalmebok som er foreløbig å betrakte som et slags tillegg til Landstads salmebok, inntil denne kommer ut i en nyrevidert utgave.

Med i prøveheftet er både nytt og gammelt stoff. Nokså meget er oversatt fra utenlandske kilder, bl. a. fra engelsk, fra svensk og dansk. Noen av de danske og svenske salmer står i sin hjemlige sprogdrakt. Det er et betydelig innslag av helt nye salmer. En fester seg ved navn som Svein Ellingsen (noen av de bedre), Carl Fredrik Engelstad, Ronald Fangen, Alfred Hauge, Olaf Hillestad, Per Lønning og Johannes Smemo. Melodiene er tildels tradisjonelle, tildels er de nykomponerte. Rolf Karlsen, Egil Hovland og Knut Nystedt er blant dem som har skapt musikk til salmene. Sproget er forholdsvis moderne; visse sanger som tar sikte på den kristnes «hverdagssituasjon» tar i bruk til dels temmelig dagligdagse uttrykk for å gi

Den 24. februar:

«Felleskapets dag»

aktualitetspreg. — Det er ikke lett å skrive salmer i vår tid og det skal være interessant å se hvor meget av stoffet i denne prøvesalmeboken som vil stå sin prøve.

OSLO

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Tlf. 21 69 06

OSLO

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

TÅSEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vej 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 83

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortings pl. 7 — Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24
33 55 25

Telegr.adr.:
Rustfriknut

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

NEBB

Stedet for alt elektrisk

ØVRE SLOTTGATE 6, OSLO

NATT-EFFEKT

Å lage en film om filmen og dens verden må være en fristende oppgave for enhver filmmann som lever og ånder for sitt yrke, — dersom man kan bruke et så prosaisk uttrykk om en besettelse. Men å få en slik film til å interessere et publikum som strekker seg ut over filmverdenens engere kretser, dét er ikke enhver gitt. François Truffaut klarer det i denne filmen, med den betegnende titelen *Natt-effekt (La nuit américaine)*. Når det lykkes, skyldes det ikke minst den stille humor og sjarm som utstråler fra denne franske regissøren, og som har preget alle hans filmer.

Truffaut viser det kaos som en film fødes ut av. Et virvar av statister, av falske kulisser, av effekter, og ikke minst av høyst utpregede personligheter er den materie som skal formes av regissørens vilje og inspirasjon. Den enkelte skuespiller og hans eller hennes privatliv, regiassistentenes kjærlighetsliv, alt skal styres ut fra og kretse rundt filmen. Et mylder av menneskeskjebner skal samordnes og underkastes kameraet og filmen, ubønnhørlig og jernhardt. Alt må vike for at filmen kan råde grunnen. Og hva er så denne allmektige filmen? Jo, illusjon og atter illusjon, — en illusjon som eter dem som tjener den. Alt ofres på dens alter, venner, kjærlighet, privatliv: «Jeg kunne gå fra en fyr for en film, men aldri forlate en film på grunn av en kar,» er regiassistentens sjokkerte kommentar til at en script-girl forlater arbeidet for å flykte sammen med en mann. — Alle drømmer om å forlate filmen, og de snakker ofte om det, men i virkeligheten er de fanget inn og er like avhengige av filmen og alt dens vesen som en narkoman av stoff. — For livet er ikke som filmen, dét vet de jo. I det virkelige liv er det trafikk-kork og pengevanskeligheter, fortvilelse og grusomhet, men i filmen, dér går alt glatt, det er verden slik som man kan

Gi et gaveabonnement til en venn i 1974!

drømme at den skulle være. For selv om den jo også viser livets vrangside, er der tross alt en betryggende avstand mellom skuespillerne og den personen de fremstiller. Filmens folk lever derfor i et slags eksistensielt ingenmannsland mellom illusjonen som fascinerer og livet som skremmer. Denne situasjonen er det Truffaut så lunt har beskrevet i *Natt-effekt*.

Den filmen som *Natt-effekt* skildrer innspillingen av, blir av Truffaut (som spiller seg selv, dvs. *spiller* er vel for meget sagt, — han *er* seg selv) beskrevet som den siste i den klassiske filmens genre, den med kulisser og kunstige effekter. Fremtidens filmer vil bli spilt inn på gatene, sier han. Vil de dermed bli mere «realistiske»? — Neppé, for illusjonen vil bli brakt nærmere livet, tilsynelatende, men

illusjon vil den fortsatt være; illusjonen vil bare bli skrudd et hakk tilbake, så å si, akkurat som *Natt-effekt* selv. For vi skal jo ikke glemme at også denne filmen om filmen er produktet av en illusjon. Bak skuespillerne i *Natt-effekt*, som forestiller virkelige skuespillere, står igjen de egentlige skuespillerne og deres privatliv, deres eksistens. Bak det kamera som vi ser i filmen, står det enda et kamera som registrerer det første. *Natt-effekt* er et speilbilde av et speilbilde, en illusjon om en illusjon, og slik blir dypest sett denne filmen en film om menneskets forhold til seg selv og det vi kaller dets virkelighet. Sannsynligvis er dette årsaken til at Truffaut formår å interessere oss alle, også oss som lever utenfor filmens illusjon.

P. H.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 50 pr. år. Kr. 25 pr. ½ år. Utlandet kr. 60.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.